

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 23412
Tarih : 09.01.2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 09/01/2023 15:59
Sayı: E-120.10-1150384

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye tarihinde en az 67 gazetecinin suikast sonucu öldürüldüğü, yüzlercesinin fiziksel saldırılara maruz kaldığı bilinmektedir. Halen 87 gazeteci cezaevlerinde tutulmaktadır. 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü'nde basın emekçileri, gazeteciler gözaltı, tutuklama, sansür tehdidi altında mesleklerini icra etmeye çalışmaktadır. TV, Radyo, İnternet sitelerine yönelik yasak ve yaptırım kararları ise çok sık bir şekilde uygulanmaktadır. Gazeteciler ekonomik baskı ve işsizlik tehdidi altında işlerini yapmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de basın özgürlüğüne yapılan saldırıları durdurmak, gazetecilerin iş yapma koşullarını iyileştirmek ve diğer gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye tarihinde suikast sonucu öldürülen, faili hala mechul olan veya asıl katilleri yargılanmayan 67 gazeteci olduğunu kamuoyuna duyurmuştur. Bu kişiler dışında medya alanında çalışıp emek veren kişiler de öldürülmüştür. Öldürülen gazetecilerin çok büyük çoğunluğu 1990'lardan sonra katledilmiştir. 90'lardan önce de Sabahattin Ali, Abdi İpekçi, Ümit Kaftancıoğlu gibi gazetecilere yönelik suikastler, bu cinayetlerin politik olduğunu ve iktidarların ihmal veya yönlendirmesi ile bu cinayetlerin katillerinin adil bir şekilde yargılanmadığını göstermektedir. Ancak 1990'lardan sonra gazeteciler iktidarların ve "bazı odakların" açık hedefi haline gelmiş özellikle "Kürt Basınındakiler" daha açık hedef olmuştur. 1990-1995 yılları arasında aralarında Musa Anter, Ferhat Tepe, Nazım Babaoğlunun olduğu 20'den fazla Kürt gazeteci öldürülmüştür. Sadece Kürtler değil Çetin Emeç, Uğur Mumcu, Kutlu Adalı, Metin Göktepe, Ahmet Taner Kışlalı'nın da aralarında olduğu 32 gazeteci 90'lı yıllarda Türkiye'de öldürüldü. Asıl katiller ise hiçbir zaman yargılanmadılar. 2000'li yıllarda da Hrant Dink'ten, Cemal Kaşıkçı'ya Nuh Köklü'den Göngür Aslan'a gazeteci katliamları devam etmiştir.

Son OHAL uygulamasından sonra neredeyse her hafta gazetecilere yönelik fiziksel saldırı, ev baskını, gözaltı, mahkeme, tutuklama ve hapse atma haberleri kamuoyuna yansımaktadır. Türkiye'de gazetecilere yönelik söz konusu hukuksuz uygulamalar ve saldırıların sansür ve

otosansüre neden olduğu son dönemlerde, mesleğinin gereğini yerine getiren birçok gazeteci hedef haline getirilmektedir. Türkiye’de basın özgürlüğüne ve bu alanda mesleğini icra eden onurlu gazetecilere karşı baskı, sansür ve kriminalize etmeye dönük uygulamalar birçok boyutuyla devam etmektedir. Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün hazırladığı 2022 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi’ne göre Türkiye, 180 ülke içerisinde 149’uncu sırada yer almıştır. 1998 yılında bu sıralama içerisindeki yeri ilk 100 içinde olan Türkiye’de son yıllarda basın için olumsuz bir dönemin yaşandığı ifade edilmelidir. 2022’nin ikinci çeyreğinde 116 davada 168 gazeteci hâkim karşısına çıktı. Dokuz gazeteciye 17 yıl 6 ay 12 gün hapis cezası verildi. Haziran ayında Diyarbakır’da 16 gazeteci ve medya çalışanının tutuklanması ve sonrasında Ankara merkezli Mezopotamya Ajansı çalışanlarına yönelik ve diğer basın emekçilerine yönelik hukuk dışı saldırılarla cezaevindeki gazeteci sayısı 87’ye yükseldi.

10 Ocak Çalışan Gazeteciler Gününde işsiz bırakılan, işini yaparken ağır risk altında kalan gazetecilerin yanı sıra Türkiye’de cezaevlerinde tutulan 87 gazetecinin mesleklerini yapmaları engellenmektedir. Tutuklu gazetecilerin birçok hakkı sistematik olarak ihlal edilmektedir. Cezaevinde tutulan gazetecilerin haber alma hakları Yeni Yaşam, Evrensel ve BirGün gazeteleri verilmeyerek; Halk TV, KRT, Tele1, Artı TV engellenerek ihlal edilmektedir. Aylardır haklarındaki suçlama ve iddianame netleştirilmemiş onlarca gazetecinin cezaevlerinde ekonomik şiddete maruz kaldığı, günlük ihtiyaçları için fahiş kantin fiyatlarına maruz bırakıldığı ve yüksek elektrik faturası ödemek zorunda bırakıldığı ifade edilmektedir. Meslekleri gereği yazılma ve bilgi hakları korunması gereken gazetecilerin görüşü olarak yazdıkları, aralarında basın mensuplarının da olduğu isimler İdari Gözlem Kurulu’nun keyfi ve gerekçesiz kararlarıyla engellenmektedir. Yaklaşık 7 aydır hiçbir tutuklu incelemeleri duruşmalı yapılmamış, dosya üzerinden yapılan incelemelerde tutuklu gazeteciler ve avukatları da dinlenmemiş, otomatik olarak tutuk devam kararları verilmiştir. Haksız ve uzun tutukluğun yanı sıra cezaevlerinde sohbet, sosyal aktivite ve spor gibi sosyal hakları mevzuatın gerektirdiği ölçüde tesis edilmediği ifade edilmektedir. Tutuklu gazetecilerin mektuplarının gönderilmediği, gelen mektupları ise teslim edilmediği, sağlık haklarının korunmadığı, hastane sevklerinin geciktirildiği, gazetecilere kelepçeli muayene yapıldığı, kadın gazetecilere çıplak arama uygulaması dayatıldığı, koşullara konulan kameralar ile kişisel mahremiyetin ihlal edildiği yapılan görüşmelerde ifade edilmiştir. Basın alanında demokratik toplumun temelini sarsacak bu kötüye gidişin önüne geçmek, gazetecilere ve basın emekçilerinin meslek onuruna halel getiren uygulamalara son vermek, ifade ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engelleri kaldırmak amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	